

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande

Datum 2016-10-03
Klassificering 1.1.4
Dnr 4385-2016

Ert 2016-06-30
Er Fi2016/02568/K

Yttrande över Regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48)

Finansdepartementet har begärt Riksantikvarieämbetets yttrande över indelningskommitténs delbetänkande Regional indelning – tre nya län (SOU2016:48).

Sammanfattning

Riksantikvarieämbetet tillstyrker i huvudsak utredningens förslag. Myndigheten bedömer att de kriterier som ligger till grund för förslagen är rimliga men vill samtidigt lyfta fram några utmaningar som myndigheten anser bör beaktas i den fortsatta processen.

Förslagen

Indelningskommittén har av regeringen fått i uppdrag att föreslå en ny läns- och landstingsindelning som innebär att Sverige delas in i väsentligt färre län och landsting för att skapa en ändamålsenlig indelning och effektiva organisationer. I uppdraget ingår också att bl.a. föreslå hur landstingen ska tilldelas det regionala utvecklingsansvaret, analysera vissa frågor kopplade till länsstyrelsernas verksamhet samt analysera och beakta hur länsstyrelser och andra statliga myndigheter kan samverka med de nya landstingen.

Kommitténs bedömning för det fortsatta arbetet är att sex regioner är mest ändamålsenlig för Sverige. I delbetänkandet förslås att det den 1 januari 2018 bildas tre nya län. Motsvarande landstingsindelning föreslås till den 1 januari 2019. Dessa landsting föreslås också få det regionala utvecklingsansvaret.

Riksantikvarieämbetet

Storgatan 41
Box 5405
114 84 Stockholm
Tel 08-5191 8000
E-post registrator@raa.se
Hemsida www.raa.se
Org.nr 202100-1090
Plusgiro 599 94-4
Bankgiro 5052-3620

Synpunkter

Riksantikvarieämbetet anser att de kriterier som ligger till grund för förslagen är rimliga och skapar goda förutsättningar för en hållbar utveckling. Utmaningarna i att fusionera flera organisationer ska dock inte underskattas, men på sikt kan det innebära en nationellt mer enhetlig hantering och att resurser frigörs för ändamålsenlig utveckling av verksamheterna. Det är också en stor utmaning att

bilda tre nya län redan till den 1 januari 2018 och det vore därför lämpligt att se över tidpunkterna för i kraft trädandet.

Flertalet länsstyrelser och landsting har redan idag en ansträngd ekonomi. Länsstyrelserna behöver att ha resurser för att fullt ut kunna ta sin roll i kulturarvsarbetet. Det är en förutsättning för att få större effekt för målen för det statliga kulturmiljöarbetet. I delbetänkandet görs bedömningen att fördelningen av förvaltningsanslag till de nya länen bör ske så att de nya länsstyrelserna tilldelas det sammanlagda anslag de ingående länsstyrelserna skulle ha fått. Det är viktigt att reformen innebär att länsstyrelsernas resurser i reaiteten ökar så att de därmed får bättre möjligheter att lösa sitt viktiga uppdrag. Samtidigt framhålls i delbetänkandet att sammanläggningen av länsstyrelser kommer medföra omställningskostnader. Med tanke på länsstyrelsernas ansträngda ekonomi är det viktigt att omställningen inte påverkar myndigheternas möjlighet att bedriva verksamheten på ett ändamålsenligt sätt.

Riksantikvarieämbetet ser också positivt på det aviserade förslaget om att stärka länsstyrelsernas samordnande roll. Detta, i kombination med färre länsstyrelser, kan förbättra förutsättningarna för en mer enhetlig hantering av länsstyrelsens sakområden över hela landet.

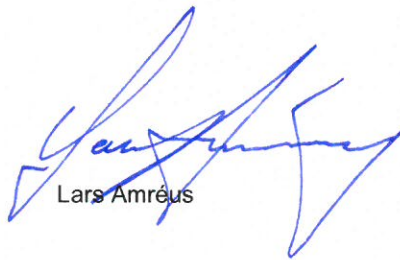
En viktig vinst är stärkandet av de demokratiska aspekter som förändringen medför avseende landstingens politiska system med ett ökat beslutsfattande av direktvalda politiker. Bildandet av nya landsting påverkar nuvarande kultursamverkan genom vilken medel till regionala kulturarvsinstitutioner och organisationer fördelas. Bland annat kommer i de nya länen ingå flera regionala museer. Riksantikvarieämbetet vill i detta sammanhang lyfta vikten av utredningens konstaterande att ett centraliserat beslutsfattande inte utarmar förutsättningarna för en likvärdig tillgång till kultur och kulturarv i hela de nya länen (kap. 12.2.1, s. 225). Det har i Kulturutskottets uppföljning (KrU 2015/16:RFR4.) av modellen påpekats att kultursamverkansmodellens införande i liten utsträckning påverkat de regionala skillnaderna mellan län vad gäller kultur- och kulturarvsutbudet. Skillnaderna mellan länen anses till stor del bero på den egna regionen eller landstingens möjligheter att tillskjuta egna medel. Mer jämnstarka landsting kan bidra till att landstingen kan öka sitt egna tillskott till kultursamverkans statliga medel.

Övrigt

Angående namn på de nya länen föreslår Riksantikvarieämbetet att frågan bereds med Lantmäteriets ortnamnsråd.

Detta beslut har fattats av riksantikvarien Lars Amréus efter föredragning av utredaren Lotta Boss. Även stabschefen Torsten Hökby har varit med om den slutliga handläggningen.

Lars Amréus

Lotta Boss